

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
12 novembre st. v.
24 novembre st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 46.

ANUL XXV.
1889.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Eminescu și poeziile lui.

Tinera generațiune română se află astăzi sub influința operei poetice a lui Eminescu.

Se cuvine dar să ne dăm sémă de partea caracteristică a acestei opere și să încercăm totdeodată a ficsă individualitatea omului, care a personificat în sine cu atâta strălucire ultima fasă a poeziei române din zilele noastre.

Pe la mijlocul secolului, în care trăim, predomină în limba și literatura română o tendință semi-erudită de latinizare, pornită din o legitimă revendicare națională, dar care aducea cu sine pericolul unei instrăinări între popor și clasele lui culte. Dela 1860 încôce datéză îndreptarea; ea începe cu Vasilie Alecsandri, care șcîie să deștepte gustul pentru poezia populară, se continuă și se îndeplinește prin cercetarea și înțelegerea condițiunilor, sub care se desvôltă limba și scrierea unui popor.

Fiînd astfel câștigată o temelie firéscă, cea dinteu treptă de înălțare a literaturii naționale, în legătură strînsă cu totă aspirarea generației noastre spre cultura occidentală, trebuiă neapărat să răspundă la doué cerințe: să arate înteu în cuprinsul ei o parte din cugetările și simțirile, care agită deopotrivă totă inteligența europeană în artă, în șciință, în filosofie; să aibă al doilea în forma ei o limbă adaptată fără silă la esprimarea credincioasă a acestei amplificări.

Amêndoué condițiile le realizéză poezia lui Eminescu, în limitele, în care le pôte realiză o poezie lirică; de aceea Eminescu face epocă în mișcarea noastră literară.

I.

Care a fost personalitatea poetului?

Viéta lui esternă e simplă de povestit, și nu credem, că în tot decursul ei să fi avut vre-o întemplantare din afară o inriurire mai însemnată asupra lui. Ce a fost și ce a devenit Eminescu, este rezultatul geniului seu înăscut, care eră pré puternic în a sa proprie ființă, încât să-l fi abătut vre-un contact cu lumea dela drumul seu firesc. Ar fi fost crescut Eminescu în România seu în Franția și nu în Austria și Germania; ar fi moștenit seu ar fi agonisit el mai multă seu mai puțină avere; ar fi fost aședat în hierarchia statului la o poziție mai înaltă; ar fi întelnit în viéta lui sentimentală ori ce alte figuri omeșci: Eminescu remânea acelaș, sôrtea lui nu s'ar fi schimbat.

Născut la 20 decembre 1849 în satul Ipoteșci lângă Botoșani, primind prima învățatură în gimnasiul din Cernăuți. părăsind la 1864 șcôla, pentru a se

luă după trupa de teatru a dómnei Fanni Tardini prin România și prin Transilvania, părăsind și această trupă, pentru a se aruncă cu cea mai mare încordare în studii felurite la Viena, susținut acolo și la Berlin în parte prin contribuțiile unor amici literari. numit între 1874 și 1876 revisor școlar și bibliotecar la Iași, destituit și dat în judecată de guvernul următor, însărcinat apoi cu redacția diarului »Timpul«, încăldit din vreme, dar numai sporadic, de farmecul unor femei, dela care au remas în poeziile lui câteva urme de pěr bálaiu, de ochi întunecați, de mâni reci, de un *nu șcîiu ce și nu șcîiu cum*, lovit în iunie 1883 de isbucnirea nebuniei, al cărei germen eră din naștere, îndreptat intrucâtva la începutul anului 1884, dară degenerat în forma lui etică și intelectuală, apucat din nou de nemilôsa fatalitate ereditară, Eminescu móre la 15 iunie 1889 într'un institut de alienați.

La o privire superficială, fuga lui Eminescu dela gimnasiu după o trupă de actori, darea lui în judecată, activitatea lui ca redactor de diar, care adecă nu s'ar puté esplică decăt prin necesități materiale, lipsa de orice distincții convenționale, de premieri academice, de decorații ș. c. l., tôte aceste, puse în legătură mai ales cu isbucnirea alienației mentale, par a da vieții sale o colóre romantică, și unele reviste și diare, care l'au ignorat, câtă vreme eră în totă vîgorea lui, au găsit aici privilegiul de a-și arată sentimentalitatea și de a acusă societatea română, care ar fi lăsat un asemenea om nebăgat în sémă și într'o miserie, din cauza căreia ar fi nebunit.

Noi credem, că aceste aprețieri sînt greșite.

Ceea-ce caracterizéză mai înteu de tôte personalitatea lui Eminescu, este o așă de covîrșitóre inteligență, ajutată de o memorie, căreia nimic din cele ce-și întipărise vre-odată nu-i mai scăpă (nici chiar în epoca alienației declarate,) încât lumea, în care trăia el după firea lui și fără nici o silă, eră aprópe exclusiv lumea ideilor generale ce și le însușise și le avea pururea la îndemână. În aceeaș proporție tot ce eră cas individual, întemplantare esternă, convenție socială, avere seu neavere, rang seu nivelare obștésză, și chiar sôrtea esternă a persoanei sale ca persónă, îi erau indiferente. A vorbi de miseria materială a lui Eminescu însemnéză a întrebuintă o espresie nepotrivită cu individualitatea lui și pe care el cel dinteu ar fi respins-o. Căt i-a trebuit lui Eminescu pentru ca să trăiésză în accepiunea materială a cuvêntului, a avut el totdeuna. Grigile existenței nu l'a cuprins nici odată în vremea puterii lui intelectuale; când nu câștigă singur, îl susținea tatăl seu și îl ajutau amicii. Êr recunôșcerile publice le-a desprețuit totdeuna.

Vre-un premiu academic pentru poeziile lui Eminescu, de a cărui lipsă se plânge o revistă germană din București? Dar Eminescu ar fi intimpinat o asemenea propunere cu un rîs homeric sîu, după dispoziția momentului, cu acel surîs de indulgență miloasă ce îl avea pentru nimicurile lumești. Regina României admirătoare a poeziilor lui, a dorit să-l vedă, și Eminescu a avut mai multe convorbiri literare cu Carmen Sylva. L'am vădut și eu la curte și l'am vădut păstrând și aici simplitatea incântătoare ce o avea în toate raporturile sale omenesci. Dar cînd a fost vorba să i se confere o distincție onorifică, un *bene-merenti* sîu nu știu ce altă decorație, el s'a împotrivit cu energie. Rege el însuș al cugetării omenesci, care alt rege ar fi putut să-l distingă? Și această nu din vre-o vanitate a lui, de care eră cu deseversire lipsit, nu din sumeția unei inteligențe excepționale, de care numai el singur nu eră știutor, ci din naivitatea unui geniu cuprins de lumea ideală, pentru care ori-ce coborîre în lumea convențională eră o supărare și o nepotrivire firescă.

Cine își dă sēmă de o asemenea figură, va înțelege îndată, că nu-l puteai prinde pe Eminescu cu interesele, care ademenesc pe cei mai mulți omeni. Lucsul stării materiale, ambiția, iubirea de glorie nu au fost în nici un grad obiectul preocupărilor sale. Să fi avut ca redactor al »Timpului« mai mult decît a avut, să fi avut mai puțin: pentru miclele lui trebuințe materiale tot atît eră. Numai după isbucnirea nebuniei, în intervalele lucide, în care se arătau inse felurite forme de degenerare etică, obișnuite la asemenea stări, devenise lacom de bani.

Prin urmare legenda, că miseria ar fi adus pe Eminescu la nebunie, trebuie să aibă sôrtea multor altor legende, să dispară înaintea realității.

Și nici munca specială a unui redactor de diar nu credem că trebuie privită la Eminescu ca o sforțare impusă de nevoie unui spirit recalitrant. Eminescu eră omul cel mai silitor, vecinic cetind, meditănd, scriind. Lipsit de ori-ce interes egoist, el se interesă cu atît mai mult la toate manifestările vieții intelectuale, fie scrierile vre-unui prieten, fie cetirea a tot ce se publică în literatura română, fie studiarea mișcării filosofice în Europa, fie isvôrele istorice, despre care avea cunoștința cea mai amănunțită, fie luptele politice din țeră. A se ocupa cu vre-una din aceste cestii, a cugetă și a scrie asupra lor, eră lucrul cel mai potrivit cu felul spiritului sîu. Și energia, cu care a redactat »Timpul«, înălțimea de vederi ce apare în toate articolele lui, puterea neuitată, cu care în contra frasei despre *naționalismul* liberal al partidului dela guvern a opus importanța elementului autohton, sînt o dovadă pentru acesta.

Cu o așa natură, Eminescu găsiă un element firesc pentru activitatea lui în toate situațiunile, în care a fost pus. La bibliotecă, pentru a-și spori comora deja imensă a memoriei sale; ca revisor școlar, pentru a stărui cu limpedimea spiritului sîu asupra novelor metode de învățămînt; în cercul de amici literari, pentru a se bucură fără invidie sîu a rîde fără reutate de scrierile cetite; la redacția »Timpului«, pentru a biciui fraseologia neadeverată și a formulă sintesa unei direcții istorice naționale: în toate aceste ocupări și sfere Eminescu se află fără silă în elementul sîu.

Dacă a nebunit Eminescu, cauza este exclusiv internă, este înăscută, este ereditară. Cei ce cunosc datele din familia lui, știu că la doi frați ai sîi, morți sinuciși, a isbucnit nebunia înainte de a sa și că această nevropatie se pôte urmări în linie ascendentă.

Dealtminteri și în vremea, în care spiritul lui

eră în vigore, felul traiului sîu făcuse pe amici să se tēmă de rezultatul final. Vięta lui eră neregulată; adesea se hrăniă numai cu narcotice și excitante; abus de tutun și de cafea, nopți petrecute în cetire și scriere, țile întregi petrecute fără mîncare, și apoi deodată la vreme neobicinuită, după meșul nopții, mîncări și beuturi fără alegere și fără mîsură, așa eră vięta lui Eminescu. Nu această vięta i-a causat nebunia, ci germele de nebunie înăscut a causat această vięta. Ceea-ce o dovedeșce, este că toate încercările, adeseori și cu stăruință repetate de unii prieteni ai sîi, nu a fost în stare să-l aducă la un trai mai regulat.

Și de nefericiri, care ar fi influențat sănătatea intelectuală sîu fizică a lui Eminescu, nu credem că se pôte vorbi. Dacă ne-ar întrebă cineva: a fost fericit Eminescu? am raspunde: cine e fericit? Dar dacă ne-ar întrebă: a fost nefericit Eminescu? am raspunde cu toată convingerea: nu! Ce e drept, el eră un adept convins al lui Schopenhauer, eră prin urmare pesimist. Dar acest pesimism nu eră redus la plîngerea mărginită a unui egoist nemulțumit cu sôrta sa particulară, ci eră eterisat sub forma mai senină a melancoliei pentru sôrtea omenirii indeobșce; și chiar acolo, unde din poezia lui străbate indignarea în contra epigonilor și a demagogilor înșelători, avem a face cu un simțemînt estetic, er nu cu o amărăciune personală. Eminescu, din punct de vedere al egoismului, cel mai nepăsător om ce și-l pôte inchipui cineva, precum nu putea fi atins de un simțemînt pré intensiv al fericirii, nu putea fi nici espus la o pré mare nefericire. Seninătatea abstractă — ecă nota lui caracteristică, în melancolie ca și în veselie. Și lucru interesant de observat: chiar forma nebuniei lui eră o veselie exsultantă.

Cînd veniă în mijlocul nostru cu naivitatea sa ca de copil, care fi căștigase demult inima tuturor, și ne educea ultima poezie ce o făcuse, o relăcuse, o rafinase, căutând mereu o formă mai perfectă, o cetiă par că ar fi fost o lucrare străină de el. Nici odată nu s'ar fi gîndit măcar să o publice; publicarea îi eră indiferentă, unul sîu altul din noi trebuia să i ieie manuscrisul din mână și să-l deie la »Convorbiri«.

Și dacă pentru poeziile lui, în care ș-a intrapat sub o formă așa de minunată quintesența cugetărilor și simțirilor, se mulțumiă cu emoțiunea estetică a unui mic cerc de amici, fără a se gîndi la nici o satisfacție de amor propriu, dacă el se consideră orecum ca organul accidental, prin care însași poezia se manifestă, așa încât ar fi primit cu aceeași mulțumire să se fi manifestat prin altul: ne este permis a conchide, nu numai că eră nepăsător pentru întemplările vieții esterne, dar și chiar că în relațiile lui pasionale eră de un caracter cu totul neobicinuit. Cuvintele de amor fericit sîu nefericit nu se pot aplică lui Eminescu în accepțiunea de toate țilele. Nici o individualitate femeieșcă nu-l putea captivă și ține cu deseversire în mîrginirea ei. Ca și Leopardi în *Aspasia*, el nu vedea în femeia iubită decăt copia imperfectă a unui prototip nerealisabil. Il iubiă întemplătoare copie sîu il părăsiă, tot copie remănea, și el se refugiă cu melancolie impersonală într'o lume mai potrivită cu el, în lumea cugetării și a poeziei. De aici »Lucăfêrul« cu versurile dela sfêșit:

Ce-ți pasă ție, chip de lut,
Dăc'oi fi eu sîu altul?
Trăind în cercul vostru strîmt,
Norocul ve petrece;
Ci eu în lumea mea me simt
Nemuritor și rece.

II.

Înțelegând astfel personalitatea lui Eminescu, înțelegem totde-odată una din părțile esențiale ale operei sale literare: bogăția de idei, care înalță totă simțirea lui (căci nu idea rece, ci idea emoțională face pe poet), și vom vedea în chiar pătunderea acestei bogății intelectuale până în medul cugetărilor poetului puterea mișcătoare, care l'a silit să creeze pentru un asemenea cuprins ideal și forma exprimării lui și să îndeplinească astfel amândouă cerințele unei noue epoci literare.

Eminescu este un om al timpului modern, cultura lui individuală stă la nivelul culturai europene de astăzi. Cu neobosita lui stăruință de a ceti, de a studia, de a cunoaște, el își înzestră fără preget memoria cu operele însemnate din literatura antică și modernă. Cunoșcător al filosofiei, în special a lui Platon, Kant și Schopenhauer, și nu mai puțin al credințelor religioase, mai ales al celei creștine și budhaiste, admirator al Vedelor, pasionat pentru operele poetice din toate timpurile, posedând știința celor publicate până astăzi din istoria și limba română: el află în comora ideilor astfel culese materialul concret, de unde să-și formeze înalta abstracțiune, care în poeziile lui ne deschide așa de des orisonul fără margini al gândirii omenesci. Căci cum să ajungi la o privire generală, decât nu ai în cunoștințele tale treptele succesive, care să te ridice până la ea? Tocmai ele dau lui Eminescu cuprinsul precis în acele versuri caracteristice, în care se intrupază profunda lui emoțiune asupra începuturilor lumii, asupra vieții omului, asupra sortii poporului român.

Poetul e din naștere, fără îndoială. Dar ceea-ce e din naștere la adevăratul poet, nu e dispoziția pentru forma golă a ritmului și a rimei, ci nemărginita iubire a tot ce este cugetare și simțire omenescă, pentru ca din perceperea lor acumulată să se desprindă idea emoțională spre a se înfățișa în forma frumosului.

Acel cuprins ideal al culturai omenesci nu eră la Eminescu un simplu material al erudiției străine, ci eră primit și asimilat în chiar individualitatea lui intelectuală. Deprins astfel cu cercetarea adevărului, sincer mai înteu de toate, poeziile lui sunt totdeuna adevărate; sunt subiectiv adevărate nu numai atunci, când exprimă o intuiție a naturii sub formă descriptivă, o simțire de amor une-ori veselă, adese-ori melancolică, ci și atunci, când trec peste marginea lirismului individual și îmbrățișează și represintă un simțemnt național seu umanitar.

De aici se esplică în mare parte adanca impresie ce a produs-o opera lui asupra tuturor. Și ei au simțit în felul lor ceea-ce a simțit Eminescu, în emoțiunea lui își regăsesc emoțiunea lor; numai că el îi resumă pe toți și are mai ales darul de a deschide mișcării sufletești cea mai clară expresie, așa încât glasul lui, deșteptând răsnetul în inima lor, le dă totde-odată cuvntul ce singuri nu l'ar fi găsit. Acastă scăpare a suferinței mute prin farmecul exprimării este binefacerea ce o revrsă poetul de genu asupra omenilor ce-l ascultă, poesia lui devine o parte integrantă a sufletului lor și el trăește de acum înainte în viața poporului seu.

Dar cuprinsul poeziilor lui Eminescu nu ar fi avut atata putere de a lucra asupra altora, decât nu ar fi aflat forma frumoasă, sub care să se presinte. Și fiind că tocmai acastă formă este partea cea mai suggestivă în opera lui, să ne fie permis a termină studiul de față prin analizarea elementelor ei distinctive.

O rezervă trebuie făcută din capul locului, și

este cu atât mai importantă, cu cât mulți din imitatorii lui Eminescu nu par a o fi făcut. Volumul, în care sunt adunate poeziile sale, nu este publicat de el însuși, din cauza impregiurării cunoscute și atinse în prefață la ediția I. dela 1883. Editorul, decât în starea, în care se află Eminescu atunci, a putut luă asupra-și datoria de a publică culegerea poeziilor lui, nu avea dreptul nici de a le modifica, nici a lăsa pe unele la o parte. Prin urmare așa cum se presintă și astăzi unicul volum, el cuprinde toate poeziile și cele dela început, pe care inse autorul declarase demult, că voia să le îndrepteze și în parte să le suprimă. Nici cele 8 poezii citate în prefață la ediția I, nici *Călin*, nici *Epigonii*, nici *Strigoi* nu sunt Eminescu în totă puterea lui. Contururile tremurânde ale descrierilor fără destulă precizie intuitivă, lipsa de claritate a gândirii, greșeli în accentul ritmic și în rimă sunt defecte, al căror cel mai aprig critic eră chiar Eminescu. Decă totuș și aceste poezii au meritat și vor merita să figureze în opera lui literară, este că în fiecare din ele apare de-odată din mijlocul imperfectiilor o frumuseță de limbă și o înălțare de gândiri, care prevestiau dela început ce avea să devină poetul ajuns la culmea lui.

Reserva dar ce un simțemnt de dreptate elementară ne impune să o facem, este că în cercetarea următoare nu vom ave în vedere decât poeziile, din norocire cele mai numeroase, pe care le-a scris Eminescu în epoca deplinei sale desvoltări. Aceste inse reclamă totă luarea aminte a criticei literare în privința formei lor și cu deosebire a intrudirii cu poesia populară, din care s'a hrănit mai înteu și deasupra căreia s'a ridicat pas cu pas până la exprimarea celor mai înalte concepțiuni.

Condiția fundamentală a acestei ridicări a formei poetice eră o mănuire perfectă a limbei materne, pentru ca ea să fie pregătită pentru o concepțiune mai intinsă și să pôtă crea din propria ei fire vestemntul nouelor cugetări. Acăsta este

lupta drăptă

ce o încercă Eminescu, pentru

a turnă în formă nouă limba vechie și 'nțeleptă.

Pentru el limba română e

ca un fagure de miere,

dulce și străvechie, dar nu reslătită în lipsa de contururi, ci prinsă în celula regulată a fagurelui.

Poeziile lui inep în acastă privință alipindu-se de-a dreptul de forma populară, dar îi dau o nouă însuflețire și o fac primitore de un cuprins mai înalt. Așa sunt cele patru poezii:

Ce te legeni, codrule,

La mijloc de codru des,

Doina: Dela Nistru pân' la Tisa, și

Revederea: Codrule, codrușule,

Din poesia populară ș-a înșușit Eminescu armonia, une-ori onomatopoeică, a versurilor sale:

Peste vîrf de rămurele
Trec în stoluri rîndunele,
Ducend gândurile mele
Și norocul meu cu ele.
Și se duc pe rînd, pe rînd,
Zarea lumii 'ntunecând,
Și se duc ca clipele,
Scuturând aripele.

*

Și blânde, triste glasuri din vuiet se desfac . . .
Ca molcoma cadentă a undelor pe lac.

*

*

Lună tu, stăpâna mării, pe a lumii boltă luneci
 Și gândurilor dând viață, suferințele intuneci . . .
 Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
 Când plutești pe mișcătorea mărilor singurătate.

*

De ce dorm ingrămădite între galbinele file
 Iambii suitori, troheii, săltărețele dactile ?

*

Singur numai cavalerul suspinând privia balconul,
 Ce 'narcat eră cu frunze, de îi spânzur prin ostrețe
 Rose roșie de Șiras și liane 'n fel de fețe.
 Respirarea cea de ape îl îmbătă, ca și sêra :
 Peste farmecul naturii dulce-i picură ghitara.

*

Pecând ôstea se aședă, età sôrele apune,
 Voind creșcetele 'nalte ale țerii să 'ncunune
 Cu un nimb de biruință : fulger lung incremenit
 Mărginește munții negri în întregul Asfințit,
 Pân' ce isvoresc din vécurei stele una câte una
 Și din neguri dintre codri tremurând s'arată luna.

Nu au existat, nu vor esistă în poezia română
 versuri mai frumoșe ca aceste.

Tot din poezia populară și din cetirea cronicarilor,
 din pētrunderea intimă a vechei limbi române
 au putut ieși versurile, în care vorbesc Solul și Mircea-Vodă în Satira III :

Ce vrei tu ?

Noi bună pace. Și de n'o fi cu bănat,
 Domnul nostru-ar vré să vedă pe măritul împērat.
 — »Ori-ce gând ai, împērate, și ori-cum vei fi sosit,
 »Cât sântem încă pe pace, eu îți dic : bine-ai venit !
 »Despre partea inchinării inse, Dômne, să ne ierți,
 »Dar acú vei vré cu ôste și resboiu ca să ne cerți,
 »Ori vei vré să faci întôrsă de pe-acuma a ta cale,
 »Să ne dai un semn și noue de mila Măriei-Tale —
 »De-o fi una, de-o fi alta : ce e scris și pentru noi,
 »Bucuroși le-om duce tôte, de e pace, de-i resboiu.
 »După vremuri mulți veniră, începēnd cu acel ôspe,
 »Ce din vechi se pomenește, cu Dariu al lui Istaspe.
 »Mulți durară, după vremuri, peste Dunăre vr'un pod,
 »De-au trecut cu spaima lumii și mulțime de norod ;
 »Impērați, pe care lumea nu putea să-i mai încapă ;
 »Au venit și 'n țera noastră de-au cerut pământ și apă ;
 »Și nu voiu ca să me laud, nici că voi să te 'nspăimēt ;
 »Cum veniră, se făcură toți o apă și-un pământ.«

Dară primind astfel din limba populară elementul firesc și armonios, Eminescu înalță rimele poeziei române peste acea formă obicnuită și adese-ori neingrigită, care a dat atâtor poezii ale noastre de până acum un aer aprôpe trivial.

Primul pas al lui pe această cale e de a lua unele cuvinte din cele mai familiare și prosaice și de a le ridică la splendorăa unei rime surprințătoare :

Êr te-ai cufundat în stele
 Și în nori și 'n ceruri nalte ?
 De nu m'ai uită *incalte*,
 Sufletul vieții mele.

*

O! vino êr în al meu braț,
 Să te privesc êr cu *nesaf*,
 Să razim dulce capul meu
 De sinul teu, de sinul teu !

Ți-aduci aminte cum pe-atunci,
 Când ne primblam prin văi și lunci,
 Te ridicam de *subsuori*
 De-atâtea-ori, de-atâtea-ori ?

*

O eroi! care 'n trecutul de măririi ve adumbriseți,
 Ați ajuns acum de modă de ve scot din *letopiseti*.

(Incheierea va urmă.)

Titu Maiorescu.

Un cântăreț al nostru.

Lira-ți mereu resonă și valuri de-armonie
 Sboră, se duc departe și umple lumea 'ntregă.
 Trăiești — pentru cântare, respiri — tot poezie,
 Lași fantasia-ți vie prin multe lumi pribegă.

Și să 'ntonezi accente și dulci și mai, glumețe,
 Pe urmă êr : accorde ținute, arpegi,
 Și 'n șir, fără 'ncetare, să cânti imnuri mărețe,
 Schimbându-se cu arii de triste elegii.

Și tu, pēriu de munte în curs sprinten sêlbatic,
 Sari peste stânci din cale-ți, treci pe sub mușchiu la sôre
 Și riți cu veselie de non-sensul dogmatic,
 De forme, paraforme, ce multe vieți omôre.

Și știi cu multă artă și fin ca să-ți bați joc
 De măști și de peruce, cavaleri de noroc,
 De viții, superstiții — și de cochette seci
 Și cronică prostie sub biciu-ți aspru treci.

Cânti vitejia, dorul, durerea și iubirea
 Și 'n stanze și 'n octave și êr cânti ritornelle
 Și 'n viers alecsandrin tu vestești desamăgirea, —
 Pășești ađi în cothurn și mâne 'ntonezi gatele.

În cursul teu din vale, devii riu navigabil,
 Cu albie mai lată — sună de poezie !
 Unde și poetastrii de ți, fac — admirabil !
 Câte-o călătorie 'n -- corăbii de hârtie . . .

Un ton inse, continuu, străin se nimerește
 Pe lira ta. »De ce ?« — mulți se 'ntrebă cu mirare.
 — Că : inima-ți — de gēba! — nu bate românește.
 Amici, età secretul, ce par că ve muncește.

Sofia Vlad-Radulescu.

Francisca de Rimini.

— Traș die în cinci acte, de Gustav Drouineau. —
 (Urmare.)

ACTUL III.

Scena I.

Intendentul și Valetii, aducând vase de aur. (În fund este o mesă gătită cu lucsul evului mediu.)

Intendent. Pe legea mea, acest banchet va fi de o strălucire nemai pomenită !

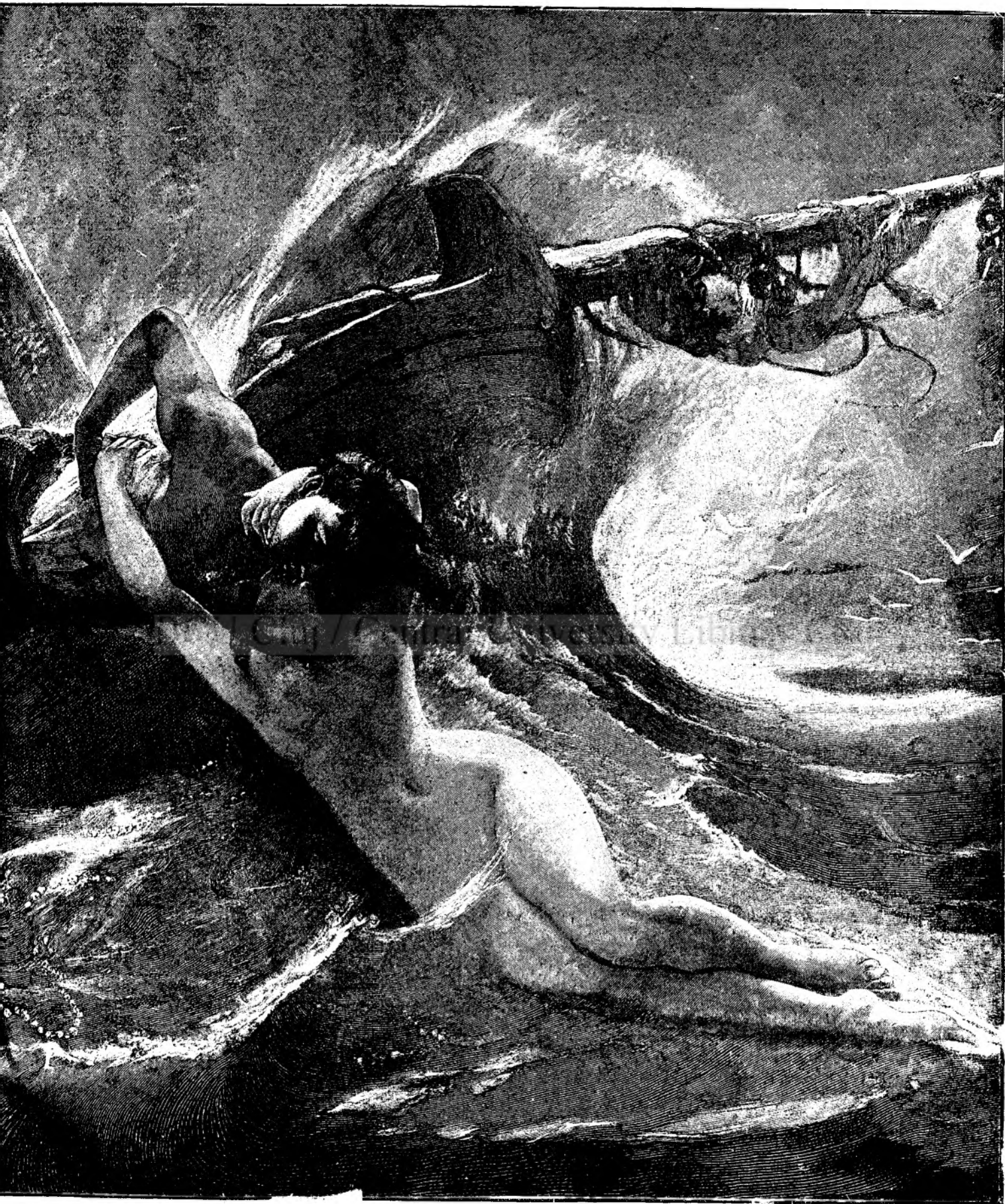
Valetul. (Cătră ceialaltii.) Să punem coala ipocrasul, cupele și vinul, care, mi se pare că în astă sêră va cam inferbintă capetele.

Intendent. Tăcere !

Valetul. La asemeni petreceri este totdeuna obiceiul de a se da câte o mesă mare, — căci după niște lupte așa de agere se deschide al naibei pofta de mâncare.

Intendent. Ei ! n'ai să taci odată ! (Puind un tablou la estrumitate mesei.) Dante aci !

Valetul. Șă de departe ? . .

ĂRUTAREA DIN URMĂ.

Intendent. E destul de aprópe pentru densusl.

Valetul. Dar nu știi că el e apostolul cerului? el se scobórá până in iad . . .

Intendent. Așá-i; inse el vorbește regilor chiar, ca un stăpân; eu, nu-l am pe inimă de loc. Un gibelin! un trădător! un blăstemat! . . .

Valetul. Vine cineva! . . . (Toți es.)

Scena II.

Francisca, Dante, intru repede.

Dante. Ah dómná! pentru ce părăsești spectacolul înainte de sfârșit?

Francisca. (Tulburată.) Domnule . . . o lovitură de lance a rupt armura lui, — și mi se pare c'am vëqut sbucnind sânge dintr'o rană . . . Paolo! . . .

Dante. Liniștește-te! el n'a fost rănit.

Francisca. Pot să se urmeze și fără mine aceste lupte . . .

Dante. Dar soțul dtale, dómná? . . .

Francisca. El știe, că eu n'am putut nici odată să ascult fără gróză șgomotul fioros al armelor.

Dante. Acéstă tulburare me surprinde mult!

Francisca. O poete divin! tu, pe care nenorocitul nu l'a implorat nici odată in deșert, — decă am admirat armonia cântecelor tale pióse, fă ca geniul teu să ne ocrotescă; Dante, ai vëqut popóre și regi ascultând cu dragoste adeseori vocea ta; pãstreză dar remășițele unei familii auguste; vorbește, și cuvëntul teu va străluci ca in totdeuna; fă ca Paolo să se indepărteze și să sbóre lângă drapelele sale; protejéză sórta lui; veghiéză asupra repaosului meu.

Dante. A mângăia pe cel ce geme, e încă o glorie; Paolo va plecá cu mine.

Francisca. Curënd?

Dante. Nu știu ce trebuie să cred? Iértă-me decă, lovit de un interes puternic, cutez a intrebá acéstă inimă naivă și suspinátore, care, sunt sigur, își iubește pré mult pe Dumneđeul seu, pentru a puté să se scobóre până la minciună. (Francisca se întórnă.) Ce priciná produce aceste tulburări repeđi? pentru ce gonești pe Paolo de pe pãméntul acesta? îl urești óre așá de mult?

Francisca. Nu pot să-ți respund decă simt eu drept o urá in sufletul meu . . . Supusá datorielor, plecatá chinului meu, am căutat virtutea in lupte sterpe, și am intrebat intotdeuna cerul: decă merit eu niște așá crude loviri? . . .

Dante. Cetește puternicul cuvënt al fiului lui Dđeu. El a suferit pentru noi; exemplul lui mângăie. Urméză, dómná, cu luptele-ți pióse: Cerul nu va nesocoti chinurile dtale din lumea acéstă. — Nu sunt decât o vargá de salcie; dar, in asta scurtá cãlétorie, sprijiná-te pe mine . . . primește ajutorul párerilor mele, și eu, te voi apërá, fie chiar cu prețul đilelor mele.

Francisca. Cuvintele tale, ștergënd injuriile sórtei, curg ca un balsam divin asupra ranelor mele.

Dante. Francisco, fruntea ta, cu vía ei roșetá, imi descopere in fie-ce moment sentimentele-ți tãinice . . .

Francisca. Cum! . . .

Dante. Uită-le . . .

Francisca. Ei bine, decă poți ceti in fundul sufletului meu, ajutá-me in sforțările mele; — du de aici pe Paolo, scapá-l . . . scapá-me! . . . Tu veđi prãpastia . . . și veđi că puterile-mi se sleiesc. — Vai! la fiece pas mi se pare că pic! — Prin sfaturile tale catá a redá pacea in sufletul bărbatului meu. Plecá, și fă pe Paolo să strălucescá pe lângă tine. Eu . . . S'a sfârșit . . . Adio! . . . Sufletu-mi e zdrobit . . . Simt bine c'o să mor; acéstă luptă me ucide; nu mai aș-

tept nici o fericire pe pãmént! — Rógá-te . . . grãbește; fugiți! . . . E vorba de onórea mea, și, decă cineva intr'o đi va atacă amintirea-mi, divine Dante, cãntă, și vei salvá gloria mea. (Se indepărtezá și intëlnește in fund pe Malatesta care o ia de mână și o oprește.)

Malatesta. Dómná, stăi aci. (Lui Dante.) Domnule, lasă-ne.

Dante. (Aparte, eșind.) Câte nenorociri se mai prevëd!

Scena III.

Malatesta, Francisca.

Malatesa. (Agitat.) O Dómne!

Francisca. Ce voești?

Malatesta. Nimic.

Francisca. (Aparte.) El tremură.

Malatesta. (Aparte.) Obraznicul!

Francisca. Casca ta e pré grea, — ridic'o . . .

Malatesta. (Ridicând-o.) Ține-o. (Ea o pune pe o mész.) (Aparte.) De mi se va mai liniști furia, . . . voi intrebá-o . . .

Francisca. Luptele s'au sfârșit?

Malatesta. Da . . . Și pentru ce le-ai pãrăsit?

Francisca. Dta știi bine pentru ce? Armele aceste . . . Obrazul ți-e acoperit de sudóre . . . O Dómná! nu cumva ți-i reu?

Malatesta. Mie?

Francisca. Să-ți aduc ceva de bėut . . .

Malatesta. Nu. (Aparte) Infiorátor destin.

Francisca. Vëd că suferi ca și mine . . . eu te fac nenorocit . . .

Malatesta. Da! . . . O simt. Și suferințele nóstre vor crește! — Dar când se vor sfârși ele?

Francisca. Oh! dá-mi o chilie intr'o mănăstire, o rasá nęgrá, și in loc de pat, un mormënt: ultima mea đi va fi cea mai frumósă! . . . Fiecare clipă a vieței mele se trágăneză lãnceđind. Pentru ce m'ai smuls tu din Ravena? iubiam acele clădiri romane, acele turnuri, acele ziduri ce fac podóba orașului meu natal; acolo, in durerile mele, privind in giuru-mi gășiam când și când câte-o mângăiere . . . acolo, suspinele mele se înalțau fără temere cãtră Dđeu . . .

Malatesta. Dorești mórtea?

Francisca. Vai Dómne! . . .

Malatesta. Mórtea? . . .

Francisca. Dar nu, mórtea mea te-ar face ca să suferi pré mult: nu pot nici chiar dorí mórtea.

Malatesta. (Ridicându-se, cu pasiune.) Ci nu mai vorbí astfel femeie uimitóre! tu, lucru scump și crud, de jale și de dragoste, zdrobește-me, dar viețuiește . . . đilele tale vor fi sfințite . . .

Francisca. Totuș . . . in curënd . . .

Malatesta. Ce?

Francisca. Tu me vei pedepsi.

Malatesta. Să te pedepsesc?

Francisca. Pentru o greșelá . . .

Malatesta. Ci spune-o.

Francisca. Fără de voia-mi . . .

Malatesta. Care?

Francisca. Vei șci-o . . .

Malatesta. Erăș o tainá?

Francisca. Nu, Bertold . . .

Malatesta. In sfârșit? . . .

Francisca. Amiciția ce Ț-am purtat . . . simpatia . . . slab am putut să Ț-o arát până astăzi . . . Ah! dar cu ce aer grozav me privești?

Malatesta. Cuvëntul de amor, n'a putut să scape din buzele tale . . . și de-ar fi pronunțat, el ar fi o minciună . . . și tu nu ești obicinuitá a minți!

Francisca. Dar ce-mi vorbești? . . . Ah lasă-me să ies.

Malatesta. (Reținând-o.) Nu, tu nu me iubești! Cu toate acestea nu pot să-ți imput o crimă. Amorul, este el vr'o aplecare pe care cineva o stăpânește după voința lui? Nu! Am eu acele comori fericite ce se numesc în lume frumuseți? Nu! — Ah! cu ce crușime m'a lovit cerul neindurător!

Francisca. Amicul meu!

Malatesta. (Cu intristare.) Cât uresc pe acei curtesani spulberatici, cu înfățișări seducătoare, cu vorbe strălucitoare... și fără nici un pic de virtute în sângele lor!.. li uresc!.. O spune-mi ce însemnează aceste plâsete, cari de atâtea ori în fiecare zi descopăr durerile tale...

Francisca. Eu...

Malatesta. Imi ăisei de multe ori: pôte, în tinereta sa, nepricepută, înainte de a me cunoșce, a zărit într'o ăi un cavaler strălucit, ce a făcut să-i nască în inimă un amor cast, pe care astăđi ea voieșce să-l uite; virtutea se luptă...

Francisca. Decă ești tu atât de îndurător cu mine... decă pot speră într'o ertare... Dar n'am a me teme de nimic...

Malatesta. O iertare, îmi ăici tu? Să iert pe acel care... pe viclenul care te iubeșce și te insultă astăđi? Nu! nu! — Vei fi tot atât de nenocită cât sânt și eu; el va muri, de-o mörte lungă, îngrozitoare, — de mâna mea...

Francisca. (Aparte.) Va muri! (Tare.) Ah! Asigură-te... eu numai pe dta te iubesc, bunul, nobilul meu soț. — Ce stranie bănuielă te zbuciumă? Amorul va încoronă cu gingășie traiul nostru... Uite-mă, vorbesc, fără tulburare, fără temă, veđi bine, auđi... Nu voi iubi în vieă-mi decăt pe tine.

Malatesta. (Amar.) De-ar fi adevêrat!

Francisca. Și pentru ce te indoești?..

Malatesta. O supliciu! Dar nu l'am vêđut eu, colo, lângă loja ta, ridicând buchetul ce ă-a căđut dela sin? Nu l'a ascuns el în secret la înima lui? Și versurile lui protegeau obrăznicia amorului seu...

Francisca. Cine?

Malatesta. Zordini!

Francisca. Cum! Zordini?

Malatesta. El te adoră în taină. Fratele meu a vêđut totul.

Francisca. El!.. Zordini! un trubadur! Dar alun-gă-l la moment din curtea ta!..

Malatesta. Zordini s'a ameițit nebuneșce de farmecele tale; dar de astăđi înainte nu va mai avê onórea să ne turbure gândirile... Cum? tu me iubești, Francisca, și totuș gemi neconținut!..

Francisca. (Părênd liniștită.) Nu sânt tulburată, cel puțin în momentul acesta.

Malatesta. Vorbele tale gingașe...

Francisca. O Bertold!..

Malatesta. Uite, ascultă: lupta s'a terminat și negreșit că Paolo e invingêtorul: va trebui să-l împodobești cu eșarpa...

Francisca. Eu?

Malatesta. Așă e datoria.

Francisca. Datoria...

Malatesta. Pregăteșce-te dar.

Francisca. Dar înțelegi tu tulburarea mea...

Malatesta. Ce! ér ura ta? — L'ai vêđut totuș, când el a supus Roma; el îți plăcea atunci... Ei dómnă, vorbind între noi, am observat că de multe ori ochii ți se întorceau asupra lui fără ură?

Francisca. Cum?..

Malatesta. Când o lovitură de lance a spart viziera lui, te-ai ridicat, tremurând, mai nainte de toți; apoi, te-ai dus. (Observând-o.) Âncă...

Francisca. Dar... acéstă întâmplare...

Malatesta. (Aparte.) Tulburarea ei... s'o încerc.

Francisca. (Aparte.) Ochii lui sânt așintiți asupra-mi!

(Va urmá.)

N. A. Bogdan.

Doine populare.

— De pe la Pauliș în comit. Arad. —

Frună verde dela pôrtă,
Mândra mea frumos se pôrtă.
Mai vré una să se pôrte,
Dar ca mândra nu se pôte,
Portul ei și umbletul,
Mie-mi mănca sufletul.
Eu cunosc pe mândra mea.
Pe drum pe unde-o umblă,
Că-i naltă și subțirea,
Cu cătrință p'ângă ea:
La cătrință pe din jos
Cu trei rënduri de isloci,
După dënza nu mai poci.

Vine badea dela vie,
Pe la mine nu mai vine,
Dóră chiar s'a supêrat,
Pentru că l'am întrebat:
— Ce mi te-acași ca iedera,
Mânce-ți via phylocsera!

Dusu-s'a badea s'a dus,
Dusu-s'a la cósă 'n sus,
Să-mi cosescă grâu cu róuă,
Rupă-i-se cósă 'n dóuă;
Vine acasă s'o tomnescă,
Cu mine să se 'ntelnescă.

Ce folos de voi feciori,
Că umblați prin șeđetori
Și n'aveți cărpă cu flori,
Badea meu șede-acasă
Și-are cărpă de mêtasă.

Domnule solgăbireu,
Dă calea la badea meu,
C'am o pânză de spêlat
Și-un bade de sărutat
Și-am o pânză de 'nălbit
Și cu badea de vorbit.

Frună verde dela fragă,
Iubeșce-me bade dragă,
Decă poți și de ți-s dragă,
De nu ecă-i lumea largă,
Înșelă-ți murgul și-alérgă
Și-ți capetă alta dragă,
Care-i cu costiță négră,
C'al meu pêr e gălbinior
Și-am fost dragă tuturor
Și ă-am fost bade și ție
De te-ar bate St-Ilie,
De te-ar bate St-Post,
Că tu ce drăguț mi-ai fost,
Drăguț fără de dreptate,
Mâncă-te-ar fere 'n cetate!

Culese de:

Ecaterina Conopan.

Scrisore din Bucovina.

(Adunarea generală a Societății pentru literatura și cultura română în Bucovina. Amplificarea universității din Cernăuți. Votul dieței pentru cultura populară română.)

La începutul acestei luni a ținut societatea pentru literatura și cultura română în Bucovina adunarea sa generală. Astă adunare generală este pentru noi bucovinenii de o însemnătate mare, căci anul acesta implinise societatea 25 de ani de existență. Adunarea eră deci bine cercetată, de și dela țără au participat foarte puțini membri. Din cauza daunei mari cășunate în țără prin inundațiile riurilor, comitetul a renunțat de a serba iubileul de 25 de ani al societății. Comitetul deci descrie în raportul seu anual numai activitatea sa în decursul anului trecut, din care vom comunica unele date marcante pentru mișcarea națională română în Bucovina.

Cu ocazia serbării aniversării implinirii de 40 de ani de domnie a Majestății Sale împăratului destrubul comitetul strae pe la școlile populare din Cernăuți în valoare de 100 fl. v. a. și publică o broșură festivă »Impăratul nostru Francisc Iosif I« de prof. Ilie Nimigean. În 16 iulie 1888 se sfinți monumentul redicat în memoria nemuritorului profesor Arone Pumnul, la care serbare au participat toate păturile poporațiunii din țără, și edită cartea comemorativă a dlui dr. Sbiera despre Arone Pumnul. Societatea a trimis un apel către inteligența română pentru culegerea tradițiunilor, poveștilor, basmelor, baladelor, poesurilor, proverbelor și cimiliturilor populare, la care a respuns directorul gimnaziului din Rădăuți cu 12 bucăți, dl Teofil Gramatovici cu 193 de poesii, dșorele Victoria și Eufrosina Ieșan din Vicovul-de-sus cu 5 povești și dl S. Magior cu 30 de cântece populare și 15 cimilituri. Asemine adresă societatea și-un apel către autorii, redactorii și editorii români, de a căpăta gratuit cărți și diare pentru societate, la care apel au respuns numai 20 de redacțiuni române. Erna trecută a arangiat societatea un ciclu de 7 prelegeri publice, cari au fost foarte bine cercetate. Aceste prelegeri le-au ținut: dl Ion I. Bumbac despre frumos și frumuseță, dl Constantin Morariu despre istoricul școlei reale gr. or. din Cernăuți, dl Dimitrie Socolean despre »folosul istoriei în educațiunea popórelor«, dl dr. Voiuțchi despre starea socială-etică a femeiei din păgânism și creștinism, dl Isidor Ieșan despre »noroc«, dl Dionisiu O. Olinescu despre »aflările archeologice din Hlînița« și dl Ion I. Bumbac despre datinele naționale și însemnătatea lor morală-culturală.

Dl Georgiu cavalier de Popovici a mărit fundațiunea sa cu 2000 de florini, predând și uricul de fundare. Corpul profesoral dela școla populară gr. or. din Cernăuți a creat fundațiunea Francisco-Iosefina intru amintirea iubileului de 40 de ani de domnie a Majestății Sale împăratului. Comitetul a edat anul acesta și broșura nr. VIII a bibliotecii populare române. Cele 7 broșure din biblioteca pentru tinerimea română edate de societate au fost toate aprobate și recomandate de către consiliul școlastic al țării pentru bibliotecile școlilor din țără. Comitetul a împărțit 725 de cărți pentru militarii garnisónei din Cernăuți, penetinciarele din Cernăuți și Sucéva, societatea populară »Traian« din Horodnic-de-sus și pentru școlile de prin sate și cărturari din satul Voi-

tinel. Aseminea a ajutat societatea pe mai mulți adulți meseriași, cum și pe frecvenții cursului de lucru de mână și industrie casnică din Frătăuțul-nou.

Adunarea generală s'a deschis de către vicepreședintele ei dl archimandrit și consilier consistorial Miron Călinescu prin o cuvântare lungă, în care desfășură un tablou fidel al nașcerii, întăririi și activității societății în decursul de 25 de ani dela fondarea ei. Dl Călinescu vorbește apoi despre serbarea aniversării de 40 de ani de domnie a Majestății Sale împăratului, cum și despre mórtea principelui de corónă Alteței Sale imperiale Archiducelui Rudolf și propune scularea în memoria defunctului principe de corónă, ce se primește cu unanimitate. Apoi amintește despre mórtea mai multor membri ai societății, a membrului onorar episcopul din Caransebeș Popasu, a membrului Nicolau cavalier de Grigorcea, Antoniu Tabacș și a tinerului Stefan Popescul, dela care mult așteptam, a veteranului Parteniu Tomașciuc.

Primindu-se propunerea dlui Ieremievici, de a trece peste cetirea raportului societății, se trece la discutarea părții administrative a raportului, care se primește fără nici o desbatere. Asemine se primește fără discuție partea financiară a raportului, cum și bugetul societății pe anul viitor.

Se citește demisia dlui Ion I. Bumbac ca membru din comitet. La propunerea dlui Reneiu, consilier dela guvernul țării, ea nu se primește de adunare.

Se trece la alegerea președintelui societății. Se alege ca președintele societății cu unanimitate de voturi dl Eudoxiu baron de Hurmuzachi.

Apoi se alege în comitet următorii domni: Dimitrie Isopescul, director al pedagogiului, Vasilie Repta, Isidor cav. de Onciul, Constantin Popovici, cei trei din urmă toți profesori dela universitate și dr. Volcinschi, medic.

Dieta Bucovinei convocată în luna octombrie a. e. a decis a inființa la universitatea din Cernăuți și facultatea mediciei, pentru care scop contribuie țera cu o subvențiune de 80,000 de florini.

Dieta țării a și acordat societății pentru literatura și cultura română în Bucovina o subvențiune de 200 de florini pentru edarea bibliotecii populare române.

Dionisiu O. Olinescu.

Suveniru din drum.

Părăsisem Iași cu splendidele sale festivități de primirea regelui și moștenitorului de tron, spre a plecã la Paris cât mai repede, căci nu mai erau multe zile până la închiderea expozițiunii, pe care voiam s'o apuc și ved și eu. Astfel nu cădea în planul călătoriei mele de a sta undeva, dar fiind că legătura trenurilor nu erã promptă în Stryj, pe unde me decisesem să trec, de aceea am fost necesitat să petrec o după-miédi în acest oraș și ve comunic de astă dată impresiile câștigate aci.

Sosirãm la Stryj cam rebegiți de frigul produs de zăpada ce căduse în ziua de Sta Paraschiva și prin Iași și în spre Bucovina. Vagónele aveau calorifere, care inse dela un timp se rēciserã, încât ne-au înghețat binișor ferestrele. În Rusia trebuie să iai în astfel de impregiurări un ceai cât de ferbinte, dar aci erã recoritórea bere la ordinea zilei, deci trebui să ne mulțãmim cu acésta, că tot serviã la un scop, acela de a mai spělã gâtul nãmolit de aer de tren.

Fiind că incepuse și sórele a fi, cum s'ar dice, mai »fără dinți«, pornii din garã spre oraș, pe un aleu ce duce până în centrul orașului. Alături de aleu

sunt pe ambele părți case începând deja de lângă gară. Numai gara, magistratul, unele hoteluri și puține alte case au câte două etaje; celelalte inșe, de și cu un rând numai, dar sunt frumusele, cu ogrăzi curate și cele de pe la marginea orașului cu grădini ori grădinițe cultivate, încât întrec în această privință pe mult superiorul nostru Iași, unde pământul are, pe semne, mai puțină valoare.

Străzile în Stryj sunt de prund (Schotter), dar bine ingrigite și câteva trotuaruri sunt pavelate cu lespezi de pământ. Un riu mititel curge prin oraș, ăr apa de băut vedeam că se luă din unele fântâni publice din piață făcute cu smircuri. Patru biserici am observat, va să zică a deca parte din câte are Iași. Orașul e pe șes și numai departe spre mărădăși și apus se väd și munți.

Aruncându-mi ochii pe o inscripție dela o casă elegantă, cetii: »Salon de gimnastică« și am ramas încântat de o asemenea instituție favorabilă sănătății. Și în Iași există o societate de gimnastică, dar membrii ei sunt germani și de alte naționalități neromâne.

Inscripțiile firmelor din Stryj sunt polonese și în parte și germane, rutene ba și ovreești.

Pe o piață mai mare și mai laterală a orașului observai multă lume adunată la târg; se vede că duminica se ține aci târgul săptămânal și ca să pot observa și eu ună altă, trecui pe acolo.

Țeranii pörta toți căciulă neagră de miel séu imitație adecă făcută la fabrică de pânză întrețesută cu pör ca de miel, apoi cojoc séu șubă, ăr pe deasupra acestora o haină de pânză grosă ce se pöte spēlá. și care și se pare ca o față a cojocului séu șubei. Astfel și acelea rămân curate și fețele se pot spēlá mai des, și țeranii apar förte curăței în acest costum. Tot asemenea față de pânză grosă îmbracă și femeile și fețele, numai că la ele sunt și mai lungi decât pân la genunchi.

Peste cojoc și peste față lui, se incing apoi țeranii cu un fel de brău ori cărpă resucită lungă, cojocul are guler larg de ajunge pe umăr, pept și spate, tot din piele neagră ca căciula. Toți pörta cisme, încât numai cu greu putui vedé că pörta și pantaloni, de örece cojocul ajunge peste cisme. Pe străini se vede că-i respectéză, că prin oraș mulți își da „bună ziua.»

Femeile pörta șubă, fuste de cit și deasupra pânză albă, croită bine, potrivit. Pe cap cărpă roșie. Fețele sunt fără șubă, ăr haina de pânză e frumos călcată cu ințeturi dela brău în jos. La gât au mărăgele de o colöre roșie förte urită, se vede că sunt de un fel de lut, ce nu se pöte boi mai bine. Partea femeiescă pörta botine. Intre țerani am vädut și unul cu opinci.

Boii erau mai toți de Șvait, carăle séu trăsurile lungi, caii förte mititei. Locuitorii din contră cam neciopliți; nici măcar fete țărănești delicate nu veđi.

De pe o ferestă își veniă melodia »Un fecior tiner, frumos la față« cântată pe un piano, ăr la o menajerie cântă séu mai bine đis hodorogiă un Werckl »Valurile Dunării«, suprinderi nu pré plăcute!

Séra în sala-restaurant dela gară ără musica lăcătușilor și cântă inționarilor gării, ceea ce se întâmplă de 2 ori pe lună. În Stryj sânt la 500 de lăcătuși, pentru că aci se află atelierul de mașine al statului. Cei ce cu vocație musicală alcătuiesc așa numita »bandă a gării«, ăr ceialaltii fac pe pompieri la casuri de trebuință.

Ací mi-a venit în minte școla de meserii din Iași cu gimnastica și musica ei ca studii secundare. La festivitătea regală din Iași, banda acestei școli a

manifestat destul de bine ceea ce-i în stare. Astfel decât bănățenii întrebă pe moldoveni: când vor ave coruri vocale ca ei, aceștia îi pot întrebă când vor ave meseriașii lor bande ca ei!

Dr. G. Crăinicean.

Monumentul lui Eminescu.

Primim următorul apel:

București, 20/1 octombrie 1889.

Domnule,

Mormântul lui Eminescu are trebuință de un monument de pământ, încungiuat de grilaj și de planțatii, care să însemneze locul ultimului răpaos al marelui poet național.

Pentru acest scop s'a format în București un comitet, compus din dnii Teodor G. Rosetti, N. Mandrea, I. C. Negruzzi, dr. Neagoe, I. L. Caragiale, A. Chibici-Rivnean, M. Brănean, N. Săvean și Titu Maiorescu, care a hotărît să deschidă liste de subscriere de câte 50 bani de persoană (în Austria 20 cr.)

Eminescu este poetul tinerimii române de astăzi, mai ales dar tinerimii, școlarilor și studenților, se cuvine să li se dea privilegiul și puțința de a contribui la acest ultim omagiu adus lui Eminescu.

Ne permitem a ve trimite și dvöstre în alăturare cinci liste de subscrieri și ve rugăm să binevoii a înaintă produsul lor la adresa dlui A. Chibici-Rivnean (București, str. Esculap, 5-bis)

Doritorii de a mai primi liste vor binevoii să se adreseze la subsemnatul.

Primiți, domnule, încredințarea deosebitei noastre stime.

Comitetul:

A. Chibici-Rivnean.

*

Publicând acestea, facem și noi apel la zelul cetitörelor și cetitorilor acestei foi, care a introdus pe Eminescu în literatura română, să contribue pentru monumentul regretatului poet ori ce sume, pe care cu plăcere le vom înaintă la locul competent.

Redact. »Familiei.«

Sărutarea din urmă.

— Veđi ilustrația din nr. acesta. —

Nenorocire! . . . Multe nenorociri se pot întâmplă 'n lume. Inșe doră nici una nu este atât de grozavă ca naufragiul. De foc te poți apără, de esundare poți fugi, dar naufragiul în mijlocul mării late este o nenorocire fără mântuință. Mörtea e sigură.

Ilustrația din nr. acesta înlătoșeză un asemenea moment grozav. Viscolul infricoșat a nimicit vasul colosal. Nenorocii călători se află 'n gura morții.

Și când pericolul te găseșce singur, mai suportă izbirea; dar când aceea atinge și alta ființă, pe care o iubeșci, care și-i mai scumpă decât viața, durerea îți pare și mai zdrobitöre.

Și o părechie tineră a călătorit pe vaporul isbit de valuri. Abiă s'a cununat. Asta le ără călătoria nupțială. Erău fericiți, cum nu se pöte spune.

Dar ătă valurile se 'nfuriéză, lovesc cu vehemență vaporul, îl nimicesc și produc un naufragiu. Ca scos din minte sare el după densa 'n valuri, s'o mântuiescă; dar e târdiu . . . abiă o mai pöte ajunge . . .

ea îl simțese, se cutremură, renvie și buzele lor se întelnesc convulsiv într-o sărutare din urmă... și ea cade mortă.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. *Dl D. C. Teodor* a publicat la București un volum elegant de nuvele, intitulat »Durere«, care cuprinde peste 22 de subiecte diverse, studiate din viața noastră zilnică. — *Literatur aller Nationen*, revistă germană, e hotărâtă a publica în traducere mai toate poeziile lui Eminescu, din cari și până acuma a publicat câteva în diferite revisturi. — *Statua dnei Anna Davila*, una din fondătoarele Asiliului Elena Dómna din București, care a murit dându-i-se în farmacie o medicină greșită, se va ridică în curtea Asilului; spre scopul acesta s'au adunat 24.000 lei, din care restul se va întrebuița pentru acte de binefacere. — *Paul Lindau* a publicat la Breslau un volum intitulat »Aus dem Orient« în care descrie suvenirile sale din România și Tarcia, unde călătorise anul trecut. — *Dna Rosa Lukács* a obținut dela regina României autorizațiunea să-i traducă »Peregrinările pământești ale durerii« în limba ungară. — *Dl A. Franken* a publicat în Danzig un volum intitulat: »Rumänische Volkslieder und Balladen, im Versmasse der Originaldichtungen übersetzt und erläutert.« Prețul 3 marce.

Maioreșcu despre Eminescu. Am accentuat în mai multe rânduri, că ne lipsește încă un studiu literar asupra lui Eminescu; acuma putem să constatăm cu plăcere, că dl Titu Maioreșcu vine să facă primul pas serios în privința acesta. Eminentul nostru critic publică în broșura din urmă a revistei »Convorbiri Literare« o lucrare foarte prețioasă despre Eminescu și poeziile lui. Cetitorii noștri au ocaziune să cetască studiul acesta, căci începem să-l reproducem în nrul de acuma al foii noastre. Așteptarea dlui Maioreșcu, credem, va îndemna și pe alții să contribuie la completarea portretului literar al lui Eminescu, pe care dl Maioreșcu îl zugrăvește mai cu seamă din punctul de vedere al psihologiei individuale și al formei versurilor, fără înse de-a studia mai cu de-amănentul fondul.

Reviste. *Dl Ion N. Socolescu*, architect-inginer în București, va scote acolo la 1 ianuarie o revistă intitulată: »Analele arhitecturii și ale artelor cu cari se legă;« noua revistă va apăre odată pe lună, cu mai multe figuri și desemnuri în text și separate. — *Deșteptarea*, revistă care apărase la Iași, va eși de nou.

Teatru și muzică.

Știri teatrale și muzicale. *Dșora Agata Bărescu* va merge în luna lui ianuarie la București și va da câteva reprezentațiuni în Teatrul Național. — *Baritonul D. Popovici* a cântat de curând cu mult succes la Praga, în opera »Emerich Fortunat.«

Teatrul Național din București. Dilele trecute s'a jucat tot »Feinele noastre«, care s'a repetat de 9 ori. Reprezentațiunea de frunte a fost »Macbeth«, pentru debutul dșorei Anna Ciupagea, care a jucat rolul lady Macbeth, pe care l'a studiat la Paris.

Premiul Teatrului Național. La concursul publicat de direcțiunea generală a Teatrului Național din București, după cum aflăm, au intrat opt piese. Comitetul a și început a le examina și în cursul zilelor viitoare de sigur se va eși cine a dobândit premiul. Este curios, că de și piesele a trebuit să se

presenteze anonim, ca astfel concursul să fie secret, diarele din București au și publicat numele a patru eși din cei ce au luat parte la concurs.

Risul și plânsul la teatru. Sub acest titlu dl Gr. A. Manolescu, distinsul artist al Teatrului Național din București, publică în »Fântâna Blandusiei« (format mare) un articol interesant, care începe astfel: A face pe privitori să ridă séu să plângă, étă arta teatrală. Din parte-mi, mărturisesc, că de câte ori am avantațiul de a fi spectator, plec acasă cum am venit, decât nu indispus, când bucata ce mi s'a servit nu m'a făcut nici să rid, nici să plâng. Mi s'a întemplat să me întorc sub impresia unei modeste admirațiuni, dar atâta tot și admirațiunea nu e de ajuns; e numai o parte din mulțumirea ce trebuie să aibă privitorul; acestei părți inse lipsindu-i unul din cele doue elemente: risul și plânsul, ea se nimiceșce pe nesimțite și glasul strident al celui dinteu venđător de castane or de gazete, ce întelnești la eșire, e de ajuns ca să-ți risipescă admirațiunea ce și-a produs, pentru un moment, cutare paragraf al valorosului autor șis de valorosul cutare artist, dar care nu și-a provocat nici risul nici plânsul. Cu toate acestea e ris și ris; e plâns și plâns. Apoi înceie așa: »Ca actor plec foarte mulțumit acasă, când mi-am făcut publicul să ridă sincer séu când l'am făcut să plângă. Mi se întemplă pôte mai des decât mi-aș inchipui, să-l las rece O simt bine. Ei bine atuncea, șciți, de 10 ori decât așa fi chemat la rampă, plec acasă opărit și târđiu, foarte târđiu imi reviu în apele mele repetându-mi necontent: Am fost numai aplaudat!«

Reuniunea sodalilor români din Brașov a aranjat la 7/19 novembre o producțiune musicală-declamațorică și petrecere colegială. Acesta s'a dat în sala redutei orășenești și în amintirea neuta ului binefăcător Mihail Stroescu. Programa a fost următoarea: 1, Muzică națională. 2, »Cântec ostășesc«, corul de bărbați al sodalilor. 3, Declamație. 4, »Călărășul«, conțonetă de Bagav. 5, »Serenadă« solo pentru cello. 6, Muzică națională. 7, »Oltenii'n Iași«, tablou național de Georgian, executat de sodali. După producțiune urmă danș.

Biserică și școlă.

Știri bisericești și școlare. *Maj. Sa* a dăruit din caseta sa privată câte 100 fl. pentru bisericile gr. c. din Almașul-mare și Orda. — *Dl Silviu Juniu Pușcariu*, absolvent al academiei orientale din Viena, a fost promovat de doctor în șciințele juridice. — *Dl Liviu Leményi*, protopretorul Seliștei, la 4/16 l. c. a fost promovat de cătră universitatea din Buda-pesta la gradul de doctor în drept.

Școlă română de fete în Lugos. Primim din Lugos un apel semnat de dómnele Cornelia Bredicean, Elena Dobrin și Sabina Florescu, în numele unui comitet de inițiativă al damelor române din Lugos, prin care se convocă adunarea generală constitutivă a Reuniunii femeilor române din Lugos, care va avé menirea să inființeze o școlă română de fete în Lugos. Adunarea s'a convocat pe 20 novembre st. n. în sala oțelului Concordia.

Un june din Ardeal. Cetim în »Românul«: Dl Leonte Moldovan student al facultății de li.ere și filosofie din București ș-a susținut teza sa pentru licență în ziua de 31 octombrie. Subiectul tezei a fost »Teoria inducțiunei logice.« Juriul esaminator compus sub presidenția dlui T. Maioreșcu declară pe dl Moldovan licențiat *magna cum laude*; ér dl Tocilescu în numele juriului îi aduse felicitări.

Conferința preoțescă. Pretotindeni se țin conferințe preoțești, numai în diecesă Orăzii nu. Astfel în luna curentă au ținut conferință preoții din protopopiatul Betlén în comuna Beudiu, sub presiul protopopului Mihaiu Făgărășan. Preotul Ioan Botean ceti lucrarea sa intitulată: »Misteriul Santei Trinități,« er preotul Samson Onighi ceti a sa: »Comportanța preotului.« S'a pus apoi temelia unei biblioteci a protopopiatului.

Ce e nou ?

Hymen. Dl Petru Popovici, notar la judecătoria cercuală din Pecică, ș-a incredințat de soție pe dșora Carolina Mladin, fiica repositului paroc din Curtici Moise Mladin.

Știri personale. Dl Nicolae Antal, notar la tribunalul din Caransebeș, a fost numit subjude la judecătoria cercuală din Aradul-nou. — Dl dr. Dumitru Florescu, din Lugos, a făcut în Budapesta censura de avocat.

Carmen Sylva în Budapesta. Regina României înturnându-se în țeră după o absență d'apropo 6 luni, trecu cu un tren special marți, 19 curente, prin Budapesta. Trenul sosi la gara Austro-Ungară la 1½ ore și îndată ce se opri, principele Alesandru G. Ghica, consul general a României, se urcă în vagonul-salon al Majestății Sale spre a-i ură bună soșire și a-i prezentă un splendid buchet de flo. Doue minute apoi, principele Ghica invită în cupeul reginei pe dna Constanța de Dunca-Schiau și fiica sa Alma, care încă se aflau aci pentru a salută pe Maj. Sa. Dna Dunca-Schiau fu primită de Maj. Sa la ușa cupeului cu mânilor tinse și esprimări de bucurie d'a o revedé. Dra Alma de Dunca-Schiau prezentă Maj. Sale un buchet de garofe d'o rară frumuseță care fu primit cu plăcere manifestată. După câteva minute d'o conversațiune animată aceste dame părăsiră cupeul-salon regal, unde fu apoi primit dl Hyeronimi, președintele căilor ferate Austro-Ungare. Dna Vacarescu, soția ambasadorului român din Viena, cu fiicele sale și fiul seu, care petrecuse pe regina dela Viena la Pesta, se coborî aci, er principele Ghica luându-i locul insoți pe Maj. Sa până la Segedin seu Orșova. Regina-poetă se bucură în present d'o sănătate escelentă, eră veselă și conversă cu animație, esprimându-și bucuria d'a-și revedé țera după un timp așa de îndelungat. Numerosul public adunat la gară nu putea destul admiră condescendența și afabilitatea nespūsă a reginei Elisabeta de România.

Academia Română în ședința publică de vineri a ascultat mai multe scurte memorii presintate de dl V. A. Urechia asupra unor documente lorte interesante descoperite de dsa. Unul din ele arată cum la 1784 s'a stabilit pentru prima oră censura sub Mihai Sutzul. Un altul a conservat minunate detalii asupra organizării școlilor la 1776. În altă serie de acte, dl Urechia a probat cumcă școla dela sf. Sava nu datéză numai din 1761, ci din secolul al XVII-lea. La 1785 s'a fiesat un concurs pentru ocuparea unui post de profesor de gramatică română! . . Dl Urechia a profitat de serbarea aniversară de 25 de ani a școlei secundare din Ploșci, care probéză că Ploșcii aveau școle românești în 1780. Cu totul interesante fure și actele din care se vedură superstițiunile urite care domniau în societatea română pe la 1777.

Comunitatea de avere din Caransebeș a ținut la 16 l. c. adunare generală, la care din 98 represintanți au participat 91. Cu asta ocaziune dl farmacist Müller din Caransebeș a făcut propunerea, ca resignarea dlui general Traian Doda, din funcțiunea de

president al comunității de avere să nu se primescă, ci să fie rugat a luă de nou frânele comunității de avere, pentru care a lucrat atât de malt. Acesta propunere, făcută de un adversar în politică a dlui general Doda, a fost primită în unanimitate.

Societatea sciintifică literară din Iași ș-a construit biuroul pentru anul 1889/90, precum urméză: Președinte: dl Grigore Cobălcescu. Vice-președinți: dnii doctor Eugen Rizu și Al. Xenopol. Secretar: dl Gr. Buțorean. Cassar: dl T. Nicolau. Er ca directori ai buletinului societății s'au ales dnii: Vlădescu și H. Tictin.

Schimbare la Economul din Cluș. Dl Iuliu Coroian, directorul esecutiv de pân' acuma al institutului de credit și economii »Economul« din Cluș, ș-a dat dimisiunea, fiind ocupat cu agendele sale advocațiale. Direcțiunea institutului a substituit în locul seu interimar, pe părintele Basiliu Podoba, zelosul preot din Cluș, pe care-l vedem luând parte la tôte întreprinderile naționale și culturale.

Neorolôge. Iuliana Muntean n. Jumanca, soția dlui Alessiu Muntean fost comerciant în Oravița, mama dlui Baltazar Muntean, avocat tot acolo, a încetat din viață la 4/16 novembre, în etate de 70 ani. — Toma Costin, mai de mult pretor în comitatul Bihării, a reposit în sêptemâna trecută în Budapesta, în etate de 62 ani. — Vincentiu Adam, paroc gr. or. în Chișoda, comitatul Timișorii, a încetat din viață la 1 novembre st. n. în etate de 87 ani și al 57 al preoției. — Iosif Cergedi de Iood, funcționar r. u. în pensiune și viconotar onorar al comitatului Brașov, a murit acolo la 3/15 nov. în etate de 69 ani.

Oglinda lunei.

Ministeriul Catargiu al României ș-a dat dimisiunea, căci în cameră n'a avut majoritate și regele nu i-a dat voia d'a disolvă camerele. Noul cabinet s'a compus astfel: generalul Gh. Manu, președintele consiliului și ministru de interne; Th. Rosetti, la justiție; Al. Holban, la culte și instrucțiune publică; Al. Marghiloman, la lucrările publice; Al. Lahovary, la esterne; M. Ghermani, la finanțe; Gr. Peucescu, la agricultură, comerț, industrie și domenii; general Vlădescu, la resbel. Noul minister numeră în sînul seu cinci din membri fostului guvern junimist, deci este un minister junimist, având alt președinte și presintat sub altă față. Dl P. Carp n'a intrat în cabinet, căci a vrut să remână conducătorul partidei guvernamentale în parlament. Dl Al. D. Holban, numit ministru al instrucțiunei publice, refuză de a acceptă acest post, pe motivul că are multe ocupațiuni personale, cari nu-i permit a se sustrage dela ele. Până la numirea unui titular, dl Th. Rosetti, ministru al justiției, va ține și interimul instrucțiunei.

Impărăția Brasilia nu mai esistă. Impăratul Dom Pedro II, puternicul monarc al impărăției Brasilia, într'una din sêptemânile trecute s'a pomenit că e detronat și credinciosul seu popor a proclamat republica. Acesta s'a putut face numai prin conspirațiunea armatei, care sub conducerea generalului Theodoro da Fontesa, a severșit totul. Presidential republica nouă e Fonseca. Familia imperială s'a esilat și a fost espediată în Europa. Dom Pedro a fost al doile impărat al Brasilei și a făcut mult pentru desvoltaarea libertăților, el a eliberat pe sclavi și a proclamat libertatea cultului.

Memoriile lui Mac-Mahon. Sânt câteva luni de când anunțasem, că generalul Mac-Mahon își va scôte în broșuri memoriile sale. Diarul parisian »Figaro« este informat acum, că memoriile sânt deja

scrise, dar că nu se vor împărți decât în șase esemplare, pentru membrii familiei, nu pentru străini, memoriile nu vor fi cunoscute decât după morțea generalului.

Pentru dămne tinere.

Cum se prepară muștarul. Muștarul e unul din cele mai plăcute condimente; din nenorocire, în comerț, nu se găsește muștar bun decât în orașele mari; în cele mici de provincie, în târgulețe și sate trebuie să-i duci dorul. Cine vrea înse, poate să-și pregătească în casă un muștar foarte gustos. Acum e chiar vremea. Muștarul se prepară astfel: lai două ocale de must dulce și-l fierbi, până scade la 5 litre; în totă vremea fierului înlături cu ingrigire spuma ce face mustul. Pui într'un vas o litră de făină de muștar dulce (alb) și o litră de făină de muștar amar (negru); mai pui puțină scortişoră și cuișore pisate fin cōja dela o lămâie rasă pe rădētore și o litră de zăhar pisat. Lai mustul clocotind și-l torni încet în vas, amestecând mereu. Potrivești să nu se pre-ingroșe muștarul. căci după ce se recește se mai ingroșe el singur. Decă l'ai greșit pre gros, mai torni pe urmă din mustul fierț și mesteci. De-acolo, poftă bună!

Păstrarea merelor în stare prōspētă timp mai îndelungat, fără de a-și perde aroma, se pōte face în modul următor: Se ia nēsip forte fin și curat, acela se inerbintă pe plăci (table) de tinichea sēu și de metal, dar nāsipul să nu fie pre indesat. după aceea punēdu-se pe un loc uscat și aeros, se lasă să se recorēscă bine. În acest nēsip se aședă merele cele mai sântōse și nelovite ori nevătēmate, așă ca să nu ajungă unul la altul. Vasul, în care se aședă apoi merele să fie cât se pōte de bun, spre a nu pētunde aerul în el. Se pune un rēnd de mere, nēsip și erăș mere și umplēdu-se, se inchide bine cu un fund.

Felurimi.

Papagalii. Diarele străine vorbesc de un mare concurs ce eră să se țină în vĕra trecută, la Turin, între papagali veniți din tōte părțile și unde avea să se dea un premiu proprietarului al cărui papagal va ține un șir de vorbe mai lung; credem dar cu această ocazie că n'ar fi reu să povestim istoria câtorva papagali ilustrii. Se șcie, că papagalul trăește forte mult. Astfel Berthoud scriitor sciintific ce a avut orecare reputație, istorisește că, în anul 1840 esistă încă un papagal care aparținuse lui Robespierre. El a fost adus la 1759 din insulele Ternate și dăruit sōrei celebrului revoluționar ce trăia la Aras, și ea la rēndul seu îl făcuse cadou fratelui seu. Robespierre l-a adus la Paris ca să se amuse în timpul de reprus ce i-l lāsă politica. La mōrtea lui Robespierre bietul papagal a fost luat de dna Le Bas, vĕduva membrului convențiunii. Ori de câte ori se pronunță înaintea lui numele lui Robespierre, el strigă cu o voce nasală: »Jos palăria, trăiescă republica« și în urmă cântă Marseillaise. Alături cu acest papagal republican se gāsia un altul regalist care strigă continuu »trăiescă regele.« Marele naturalist Cuvier avea de asemenea un papagal cu care pretindea că are conversațiuni. La sosirea fiecărui musafir papagalul strigă: »ce ai cu stăpânul« sēu urmând cu respunsul, continuă: »nu mai vorbi« sēu »mergi de aici hoț de timp.«

Ceva mai mult, se vorbește chiar, că Humbold s'a supĕrat câteva zile cu Cuvier, amicul seu intim, din cauza acestui papagal care a gāsit de cuviință odată, când amēndoi erau la mēsă să pronunțe niște glume cari avēnd asemēnare cu niște glume niște farse în tēmplare lui Humbold, le-a cređut că papagalul le-a pronunțat intenționat, fiind invēțat de Cuvier.

Istoria furculiței. Un profesor italian, Lumbraso, a făcut un studiu mic dar interesant despre istoria furculiței. Lumbraso arată, că în anticitatea clasică furculița nu eră cunoscută. El citēză pe autori, cari dau prescripțiuni amēnunțite, cum să se apuce delicat bucatele — cu degetele. Acum vrea o mie de ani se ivește »forcheta« și anume în cronica venețiană a lui Damiano se menționeză, că furculița a fost introdusă în Veneția de o princesă bizantină. Inse inovația n'a fost bine primită de venețiani. Timp de doi secoli furculița n'a făcut progrese în Italia; și mai puțin noroc a avut în restul Europei. În anul 1360 ea se ivi în Florența, dar Lumbraso se indoiește că a fost o furculiță, ci un fel de forfecă, purtate de dame, atērnate de rochiă. În vĕcul al XVI-lea se intinse usul furculiței în Franța, apoi în Germania și, lucru ciudat, în Anglia se ivește numai în vĕcul al XVII-lea.

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

forte folositoare în tōte bōlele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăile, colica, catarul de stomac, acrēla n gāt, gālbinarea, grēța, vĕrsarea, durerile de cap (decă provin din stomac), sğarciurile de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru întrebuițare 40 cr.; duplă 70 cr. Expedițiunea centrală prin farmacistul Carl Brady, în Kremsier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imitēză mult. Semnul veritabilității este, că fiecare sticlă trebuie să fie împachetată în hârtie roșie, provēdută cu marca de sus și să aibă regulile de întrebuițare, mai observându-se, că este tipărită în imprimăria lui H. Gusek în Kremsier.

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se întrebuițēză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpărătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremsier Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Decă banii se trimite înainte, se espedēză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lĕcui secrete. Descrierea se află în regulile de întrebuițare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vĕndare: în Oradea-mare la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Heringh și la misericordiani; în Beretyó-Ujfalu la farm. Geza Tamásy, în Kis-Marja la farm. Fr. Gallasy; în Komádi la farm. G. Scholtz; în Salonta la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky 6—43

Călindarul sĕptēmănei.

Diua sĕpt	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sōrole
Dum. 24 după Rusali	Ev. 8 dela Luca	c. 10, gl 7, a inv. 2.	res. ap.
Duminică	12 Par. Ioan Milost.	24 Emilia	7 20 4 14
Luni	13 † Par. Ioan g. de aur	25 Gatarina	7 21 4 13
Marți	14 † S. Apost. Filip	26 Conrad	7 22 4 13
Mărcuri	15 SS. M. Gurie, Samona,	27 Liebmund	7 23 4 12
Joi	16 † Ap. și Ev. Mateiu	28 Günther	7 24 4 12
Vineri	17 Par. Georgie	29 Eberhardt	7 25 4 11
Sămbătă	18 S. M. Platon și Roman	30 Andrei	7 26 4 11

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel în Oradea-mare.